

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D. a JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D. v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Okresní soud v Českých Budějovicích**, se sídlem České Budějovice, Lidická 20, 370 01, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. 6. 2011, č. j. 10 Nc 955/2009 - 107,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. 6. 2011, č. j. 10 Nc 955/2009 - 107, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce dne 3. 11. 2009 podal u Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“) žalobu proti rozhodnutí, jímž žalovaný Okresní soud v Českých Budějovicích v postavení správce daně zamítl žalobcovu reklamaci proti svému postupu při placení a evidenci pohledávky spočívající v nezaplaceném soudním poplatku. Z důvodu, že nebyly ze strany žalobce odstraněny vady tohoto podání, krajský soud je ve smyslu ustanovení § 37 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) usnesením č. j. 10 Nc 955/2009 - 68 odmítl. Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, která byla krajskému soudu doručena dne 9. 9. 2010.

Krajský soud následně usnesením č. j. 10 Nc 955/2009 - 74 ze dne 10. 9. 2010 vyzval stěžovatele k uhrazení soudního poplatku za podanou kasační stížnost ve výši 3000 Kč,

a to ve lhůtě 7 dnů od doručení usnesení. Usnesení bylo stěžovateli doručeno dne 27. 9. 2010 a lhůta pro uhrazení soudního poplatku stěžovateli uplynula dne 4. 10. 2010.

Z důvodu, že lhůta určená k zaplacení soudního poplatku marně uplynula a stěžovatel byl na následky nezaplacení poplatku upozorněn, krajský soud řízení o kasační stížnosti zastavil (usnesením ze dne 18. 10. 2010, č. j. 10 Nc 955/2009 - 77).

Nejvyšší správní soud však rozsudkem ze dne 25. 2. 2011, č. j. 5 As 71/2010 - 93 usnesení krajského soudu ze dne 18. 10. 2010, č. j. 10 Nc 955/2009 - 77 zrušil z důvodu, že pokud v průběhu řízení ve správním soudnictví účastník podal žádost o osvobození od soudních poplatků, nemůže soud bez rozhodnutí o této žádosti příslušné řízení pro nezaplacení soudního poplatku zastavit.

Stěžovatel poté ve svém podání ze dne 3. 5. 2011 požádal o ustanovení advokáta a současně uvedl, že předpoklady pro osvobození od soudního poplatku osvědčuje prohlášení z 21. 4. 2010 (list č. 34 soudního spisu) a listiny uložené u správy soudu (Spr 272/09). V podání stěžovatel také prohlásil, že údaje přiznané v podání na listě č. 34 soudního spisu se nezměnily.

Krajský soud v souvislosti se žádostí o osvobození od soudního poplatku stěžovatele dne 17. 5. 2011 vyzval k vyplnění formuláře Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků – vzor 060 o. s. ř., a to ve lhůtě 7 dnů od doručení výzvy.

Stěžovatel na výzvu krajského soudu k vyplnění formuláře reagoval tak, že dne 31. 5. 2011 učinil podání, v němž krajskému soudu sdělil, že nebude měnit své prohlášení učiněné dle vzoru 060 o. s. ř. na listě č. 34 soudního spisu a v podání ze dne 3. 5. 2011. V podání stěžovatel taktéž vyjádřil nesouhlas se způsobem doručování a požádal, aby mu soud neukládal lhůtu ke splnění povinnosti v délce kratší 2 týdnů.

Dne 23. 6. 2011 krajský soud usnesením č. j. 10 Nc 955/2009 - 107 návrh stěžovatele na osvobození od soudního poplatku zamítl, když dospěl k závěru, že stěžovatel neprokázal naplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků. Stejně tak krajský soud zamítl i návrh na ustanovení zástupce, neboť u stěžovatele nebyly shledány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a nebyla tak naplněna hypotéza ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., dle které předseda senátu může navrhovateli na návrh ustanovit zástupce, jsou-li u něj splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a je-li to třeba k ochraně jeho práv.

Dne 14. 7. 2011 krajskému soudu došlo podání stěžovatele označené jako rozšíření kasační stížnosti z 9. 9. 2010. Podle obsahu podání se však jedná o další kasační stížnost napadající výše uvedené usnesení krajského soudu č. j. 10 Nc 955/2009 - 107 ze dne 23. 6. 2011, konkrétně jeho výrok o zamítnutí žádosti stěžovatele o osvobození od soudního poplatku.

Stěžovatel včasnou kasační stížnost podal z důvodu dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., tedy z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení

právní otázky soudem v předcházejícím řízení a dále z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti rozhodnutí krajského soudu spočívající v nesrozumitelnosti a v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Nejvyšší správní soud vázán rozsahem a důvody předmětné kasační stížnosti přezkoumal napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. a shledal, že kasační stížnost je částečně důvodná.

Zdejší soud v posuzované věci nepožadoval zaplacení soudního poplatku ani zastoupení advokátem pro řízení o kasační stížnosti. Za situace, kdy je předmětem kasačního přezkumu usnesení, jímž byla zamítnuta žádost o osvobození od soudních poplatků, by totiž trvání na podmínce uhrazení soudního poplatku či na podmínce povinného zastoupení znamenalo jen další řetězení téhož problému (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, dostupný na www.nssoud.cz).

Úvodem Nejvyšší správní soud poznamenává, že v dané věci je relevantní pouze argumentace stěžovatele, která se vztahuje k zamítnutí návrhu na osvobození od soudního poplatku a je podřaditelná pod některý ze zákonných kasačních důvodů.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel neoznačil, pod které důvody ve smyslu ustanovení § 103 s. ř. s. podřazuje své kasační námitky, soud je posoudil podle jejich obsahu. Nejvyšší správní soud dle své konstantní judikatury vychází z toho, že *„pokud ze znění kasační stížnosti vyplývají důvody seznatelné a podřaditelné pod zákonné kasační důvody, není rozhodující, že stěžovatel své důvody nepodřadí jednotlivým zákonným ustanovením, či tak učiní nepřesně.“* (rozsudek ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50, publikovaný pod č. 161/2004 Sb. NSS).

Námitky stěžovatele míří do nesprávného posouzení podmínek pro osvobození od soudního poplatku a do nepřezkoumatelnosti rozhodnutí krajského soudu jednak z důvodu nesrozumitelnosti spočívající v rozporu mezi výrokem a odůvodněním rozhodnutí a jednak z důvodu několika namítaných vad řízení před krajským soudem.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozhodnutí krajského soudu pro nesrozumitelnost. Stěžovatel ji spatřuje v tom, že krajský soud v odůvodnění rozhodnutí uvedl, že návrh na osvobození od soudních poplatků odmítl, kdežto ve výroku rozhodnutí konstatoval, že návrh na osvobození od soudního poplatku se zamítá.

Za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze považovat zejména ta rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti, z nichž nelze seznat o jaké věci bylo rozhodováno, či jak bylo rozhodnuto, která zkoumají správní úkon z jiných než žalobních důvodů (pokud by se nejednalo o případ zákonem předpokládaného přezkumu mimo rámec žalobních námitek), jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním, která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku

jednoznačné (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, dostupný na www.nssoud.cz).

Za důvod nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pro nesrozumitelnost je tak považován i rozpor mezi výrokem a odůvodněním. O takový případ se však v posuzované věci nejedná. Krajský soud sice v odůvodnění napadeného usnesení v souvislosti s návrhem na osvobození od soudních poplatků nesprávně použil sloveso odmítl místo zamítl, tato skutečnost však nečiní soudní rozhodnutí nesrozumitelným. V kontextu celkového odůvodnění se totiž nejedná o rozpor mezi výrokem a odůvodněním, když z odůvodnění rozhodnutí je jednoznačně patrné, že krajský soud návrh stěžovatele na osvobození od soudních poplatků zamítl ve smyslu ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. z důvodu, že stěžovatel neprokázal naplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků. Námitka nesrozumitelnosti napadeného usnesení nebyla shledána důvodnou.

Stěžovatel v kasační stížnosti dále brojí proti šikanóznímu postupu krajského soudu z důvodu, že formulář „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech“ mu byl zaslán pouze v jednom vyhotovení a se lhůtou k vyplnění pouze v délce 1 týdne.

Jak již Nejvyšší správní soud uvedl ve svém rozsudku ze dne 17. 9. 2008, č. j. 4 Ads 90/2008 - 130, zmiňovaný formulář *„představuje toliko jeden z možných prostředků sloužících ke zjištění, zda účastník řízení má či nemá dostatečné prostředky.“ Předmětné ustanovení s. ř. s. „totiž neupravuje postup, jak má soud zjistit a ověřit, že účastník řízení nemá dostatečné prostředky. Nemá-li účastník žádné příjmy, ani majetek větší hodnoty, stává se zmiňovaný formulář pouhým formalizovaným čestným prohlášením. Na formě přitom nelze dogmaticky trvat, neboť rozhodující je obsah prohlášení účastníka řízení, který o osvobození od soudních poplatků žádá.“*

Formulář tak představuje toliko jeden z možných prostředků sloužících ke zjištění, zda účastník řízení má či nemá dostatečné prostředky. Za této situace, nelze v samotném postupu krajského soudu, spočívajícím v zaslání pouze jednoho tiskopisu formuláře se lhůtou k vyplnění v délce 1 týdne, spatřovat pochybení či vadu řízení před krajským soudem.

Podle obsahu argumentace stěžovatel v kasační stížnosti namítal také nesprávné posouzení podmínek pro osvobození od soudního poplatku. V rámci této námitky stěžovatel napadá více závěrů krajského soudu.

Předně stěžovatel považuje za nesprávnou úvahu krajského soudu o „setrvalém rozhodovacím předpokladu“ posuzování podmínek pro osvobození od soudních poplatků z důvodu, že odůvodnění judikátů soudů jsou závazná pro adresáta rozhodnutí v konkrétní vyřešené záležitosti a nejsou právními normami.

Stěžovatel uvedenou námitkou reaguje na argumentaci krajského soudu, že setrvalým rozhodovacím předpokladem (též Nejvyššího správního soudu) v případě posuzování naplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků je, zda žadatel o osvobození věrohodným způsobem prokáže nejen své majetkové a sociální poměry, tj. výši svých

příjmů, množství disponibilních prostředků apod., ale rovněž to, zda věrohodným způsobem prokáže (ne)možnost si tyto prostředky opatřit.

Podle stěžovatele však podmínkou pro osvobození od soudních poplatků není, že žadatel věrohodným způsobem prokáže (ne)možnost si prostředky opatřit. K takovému závěru podle stěžovatele nelze výkladem ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. ani § 136 o. s. ř. dospět.

Poukazuje-li stěžovatel na to, že krajský soud nesprávně převzal závěry ohledně výkladu podmínek pro osvobození od soudních poplatků z jiných soudních rozhodnutí (včetně rozsudků Nejvyššího správního soudu), ačkoli tato rozhodnutí nemají sílu zákona či precedentu, není jeho argumentace správná, pokud krajský soud vycházel z jejich správného obsahu. Podle názoru Nejvyššího správního soudu naopak konstantní výklad určitého ustanovení právního předpisu i prostřednictvím jednotlivých soudních rozhodnutí plně naplňuje zásadu materiálního právního státu a upevňuje právní jistotu adresátů práva ohledně toho, jakým způsobem bude vůči nim postupováno (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2011, č. j. 6 Ads 77/2011).

Osvobození od soudních poplatků v soudním řádu správním upravuje ustanovení § 36 odst. 3. Z dikce tohoto ustanovení především vyplývá, že účastník může být osvobozen od soudních poplatků při současném splnění tří předpokladů: a) podání žádosti o osvobození od soudních poplatků, b) podaný návrh (na zahájení řízení) není zjevně neúspěšný, c) doložení nedostatku prostředků.

Účelem individuálního osvobození od soudních poplatků je zejména ochrana účastníka, který se nachází v tíživých poměrech, před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona o soudních poplatcích, znemožňujícím ve svém důsledku právo každého na přístup k soudu, zaručené v čl. 36 Listiny základních práv a svobod. V soudním řízení správním je možnost osvobození od soudních poplatků upravena v § 36 odst. 3 s. ř. s. Předpokladem pro osvobození od soudních poplatků je kumulativní splnění tří podmínek - podání žádosti o osvobození od soudních poplatků, doložení nedostatku prostředků a vyloučení zjevné neúspěšnosti návrhu na zahájení řízení. Stěžovatel v posuzované věci požádal o osvobození od soudních poplatků. Při zkoumání podmínky doložení nedostatečnosti prostředků zatěžuje účastníka řízení jak břemeno tvrzení, tak i břemeno důkazní. Jinými slovy, chce-li být účastník se svou žádostí o osvobození od soudních poplatků úspěšný, musí nejen tvrdit, že mu jeho majetková a finanční situace neumožňuje poplatky uhradit, ale musí svá tvrzení také řádně doložit (k tomu viz např. rozsudek NSS ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Ans 2/2007 - 51).

Na druhou stranu soud rozhodující o návrhu na osvobození od soudních poplatků je v souladu s § 36 odst. 1 s. ř. s. povinen poskytnout účastníkům stejné možnosti k uplatnění jejich práv a poskytnout jim poučení o jejich procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěli újmu.

V nyní posuzovaném případě stěžovatel namítá, že podmínkou osvobození od soudních poplatků není, že žadatel o osvobození věrohodným způsobem prokáže (ne)možnost si prostředky opatřit. Stěžovatel dne 21. 4. 2011 podal u krajského soudu

graficky upravenou část formuláře Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků ve věci ve věci nicotného rozhodnutí o reklamaci nevyměřitelného soudního poplatku, v němž uvedl, že není zaměstnán ze zdravotních důvodů. Následně ve svém podání ze dne 3. 5. 2011 (č. l. 103 spisu) spolu s žádostí o ustanovení zástupce uvedl, že předpoklady pro osvobození od soudních poplatků osvědčuje prohlášení z 21. 4. 2011 a listiny uložené u správy soudu (Spr 272/09).

Ze soudního spisu vyplývá, že krajský soud stěžovatele přípisem ze dne 17. 5. 2011 vyzval k vyplnění formuláře „vzor 060 o. s. ř.“, a že stěžovatel do doby rozhodování soudu formulář „vzor 060 o. s. ř.“ soudu nedodal, pouze dne 31. 5. 2011 učinil podání, v němž sdělil, že své prohlášení na listě č. 34 soudního spisu učiněné dle vzoru 060 o. s. ř., ani v podání ze dne 3. 5. 2011, nebude měnit.

Ze soudního spisu lze zjistit, že list č. 104 obsahuje pokyn kanceláři k zaslání formuláře „vzoru 060 o. s. ř.“ stěžovateli a připojenou doručenku, kde je doručovaná písemnost označená „10 Nc 955/2009-104 přípis + vz. 060 31.5.“ Dle doručenky si stěžovatel obálku s písemností zasílanou krajským soudem vyzvedl dne 27. 5. 2011. Vyplněný a doložený doklady formulář vzoru 060 o. s. ř. stěžovatel krajskému soudu nezaslal.

To, že stěžovatel vyplněný a doložený formulář vzoru 060 o. s. ř. krajskému soudu nezaslal, je jeho pochybení, protože obsahem tohoto vzoru nejsou jen čestná prohlášení žadatele o pravdivosti všeho, co je tam uvedeno, ale k některým bodům je třeba i potvrzení zaměstnavatele, nebo orgánu rozhodujícího o přiznání dávky z hmotného a sociálního zabezpečení (blíže k tomu viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2009, č. j. 7 Ans 1/2009-100, vydaný rovněž v právní věci stěžovatele). Toho si musí být stěžovatel vědom i v případě, když podává více návrhů na zahájení řízení a v nich žádá o osvobození od soudních poplatků. Na druhé straně jak již Nejvyšší správní soud uvedl např. ve výše citovaném rozsudku ze dne 17. 9. 2008, č. j. 4 Ads 90/2008 - 130, zmiňovaný formulář představuje toliko jeden z možných prostředků sloužících ke zjištění, zda účastník řízení má či nemá dostatečné prostředky.

Krajský soud návrh stěžovatele na osvobození od soudních poplatků zamítl z důvodu, že stěžovatel neunesl své důkazní břemeno ohledně nedostatku prostředků ve vztahu k otázce (ne)možnosti si prostředky opatřit vlastním přičiněním.

Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 20. 5. 2009, č. j. 7 Ans 1/2009 - 100 (ve věci stěžovatele) dospěl k tomuto závěru: „Účelem osvobození od soudních poplatků je mimo jiné ochrana účastníka, který se nachází v tíživých poměrech bez vlastního zavinění zejména pro objektivní důvody (např. pracovní nezpůsobilost z důvodu zdravotního omezení, ztráta zaměstnání v důsledku propouštění zaměstnanců, apod.), před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona o soudních poplatcích. Osvobození od soudních poplatků je proto možno přiznat pouze osobě, která objektivně není schopna soudní poplatek zaplatit a nemá jinou možnost, jak se domoci svých práv než cestou soudního řízení. Vždy je však nutno přihlížet i ke konkrétním možnostem žadatele finanční prostředky si opatřit. Tyto okolnosti musí soud rozhodující o žádosti o osvobození od soudních poplatků zkoumat v rámci celkových poměrů účastníka řízení, které odůvodňují úplné nebo částečné přiznání

osvobození od soudních poplatků (§ 138 o. s. ř. za použití ustanovení § 64 s. ř. s.). Aktivita žadatele o osvobození od soudních poplatků a jeho možnost zvýšit si příjem vlastním přičiněním má tedy podstatný význam při rozhodování o uvedené žádosti. K prokázání takové aktivity měl být stěžovatel vyzván krajským soudem. Kasační soud proto obecně nemůže souhlasit s námitkou stěžovatele, že zákonodárce jasně vyjadřuje zákonnou podmínku osvobození od soudních poplatků tak, že rozhodující je jen nedostatek prostředků.“ S tímto závěrem se senát Nejvyššího správního soudu rozhodující tuto věc ztotožňuje. V obecné rovině proto kasační námitka stěžovatele, že pro osvobození od soudních poplatků není podmínkou, že žadatel věrohodným způsobem prokáže možnost si prostředky opatřit, není důvodná. V dalším však Nejvyšší správní soud rozhodující v této věci přihlížel ke konkrétním skutečnostem v této právní věci.

Krajský soud v napadeném usnesení uzavřel, že o úplném nebo alespoň částečném osvobození od soudních poplatků lze uvažovat zejména u těch navrhovatelů, kteří nemají dostatek finančních prostředků a nemohou si bez svého vlastního přičinění sami prostředky na svou obživu nebo na obživu osob na ně odkázaných obstarat. V posuzované věci nemůže být podle krajského soudu jeho úvaha provedena nanejvýš podrobně a zodpovědně, když stěžovatel nepředložil žádné doklady. Lze tak usuzovat toliko na jednu stránku poměrů žadatele o osvobození od soudního poplatku, a sice na otázku dostatku prostředků, aniž by ve své úvaze mohl krajský soud zohlednit i jejich druhou podstatnou složku, a to možnost si tyto prostředky opatřit vlastním přičiněním žadatele.

K výše uvedenému závěru došel krajský soud, přestože nerozhodoval o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků poprvé. Již dříve se tak stalo např. i ve věci Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 10 Ca 24/2008, v níž je stěžovatel rovněž žalobcem, a v níž také dvakrát rozhodoval o kasačních stížnostech proti rozhodnutím krajského soudu Nejvyšší správní soud a to rozsudky ze dne 20. 5. 2009, č. j. 7 Ans 1/2009 - 100, a ze dne 19. 8. 2010, č. j. 7 Ans 3/2009 - 184. Ze spisu Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 10 Ca 24/2008 a v něm založených listin vztahující se k požadavku stěžovatele na osvobození od soudních poplatků v této věci krajský soud v této věci čerpal, jak vyplývá z odůvodnění napadeného usnesení. Vycházel ze zpráv Městského úřadu v Poličce, že stěžovatel požádal o dávky pomoci v hmotné nouzi – dne 2. 5. 2007 o příspěvek na živobytí (je mu vyplácen ve výši 3126 měsíčně) a dne 7. 1. 2008 o doplatek na bydlení (je mu vyplácen ve výši 2900 Kč měsíčně), že žádost o dávky pomoci v hmotné nouzi stěžovatel odůvodnil a doložil dokladem vydaným Českou správou sociálního zabezpečení o své plné invaliditě, přičemž kontrola zdravotního stavu měla být stanovena na leden 2011. Své zjištění o nepříznivém zdravotním stavu stěžovatele a jeho invaliditě nebral krajský soud v napadeném usnesení a jeho rozhodovacím důvodu vůbec v úvahu, a uzavřel, že stěžovatel neunesl své důkazní břemeno ohledně nedostatku prostředků ve vztahu k otázce (ne)možnosti si prostředky opatřit vlastním přičiněním.

Negativní skutečnosti, tedy že stěžovatel nemá možnost si prostředky opatřit vlastním přičiněním, stěžovatel nemůže prokázat. Může však např. prokázat, že jeho zdravotní stav je dlouhodobě nepříznivý a že pro něj nemůže vykonávat soustavnou výdělečnou činnost (a od kdy) a to rozhodnutím příslušné okresní správy sociálního zabezpečení a rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení o přiznání dávky důchodového zabezpečení, respektive o zamítnutí žádosti o její přiznání a důvody

takového rozhodnutí. Otázka zdravotního stavu stěžovatele může mít rozhodující význam na jeho schopnost a možnost či nemožnost si prostředky opatřit vlastním přičiněním.

.

Pokud tedy listiny ve spisu Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 10 Ca 24/2008 a dále listiny ve spisu Spr 272/09, na které stěžovatel odkazoval, nedávaly odpověď na všechny otázky pro rozhodnutí krajského soudu o žádosti stěžovatele na osvobození od soudních poplatků v této věci, pak měl krajský soud stěžovatele vyzvat, jaké konkrétní doklady od něj žádá (a to přestože mu zaslal vzor 060 o. s. ř.). Nebyl vyloučen ani takový postup, podle něhož by krajský soud tvrzení stěžovatele, že není zaměstnán ze zdravotních důvodů, sám ověřil, protože stěžovatel ve své písemnosti došlé krajskému soudu dne 21. 4. 2010 (č. l. 34 spisu) uvedl i své rodné číslo, a tak krajský soud mohl otázku případného trvání invalidity, tedy tvrzení stěžovatele o nemožnosti pracovat, ověřit nejen u Městského úřadu v Poličce, ale i u České správy sociálního zabezpečení, a to včetně ověření tvrzení o nedostatku finančních prostředků z toho důvodu, tedy i zda a proč mu není vyplácena dávka důchodového pojištění. Pokud stěžovatel příslušný orgán o takovou dávku podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem požádal, musela o jeho žádosti Česká správa sociálního zabezpečení rozhodnout.

Nejvyšší správní soud tedy shledal důvodnou kasační námitku stěžovatele, že krajský soud nesprávně posoudil podmínky pro osvobození od soudních poplatků ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Důvodnou Nejvyšší správní soud shledal i námitku stěžovatele napadající závěr o přiměřenosti soudního poplatku vzhledem k disponibilnímu příjmu stěžovatele bez ohledu na povahu dávek v hmotné nouzi. Stěžovatel v této souvislosti poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci č. j. 7 Ans 1/2009.

Krajský soud v odůvodnění napadeného rozhodnutí k této otázce vyjádřil názor, že vzhledem k tomu, že se celková částka, se kterou stěžovatel může disponovat, pohybuje nejméně ve výši 6026 Kč měsíčně, tj. nejméně 70.000 Kč za rok, se pak soudní poplatek ve výši 3000 Kč ve srovnání s ročním příjmem nejeví natolik nepřiměřený, aby jej nebylo možné ze strany stěžovatele v jedné věci uhradit.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20.5.2009, č. j. 7 Ans 1/2009, na který stěžovatel poukazoval, taktéž posuzoval otázku přiměřenosti výše soudního poplatku ve srovnání s částkou, s níž může stěžovatel disponovat, a to u téhož stěžovatele.

Nejvyšší správní soud ve výše citovaném rozsudku konstatoval, že „*Pokud by tedy i po doplnění řízení stran skutečné výše příjmů a dalších majetkových poměrů stěžovatele činily jeho finanční příjmy skutečně jen částku kolem 6000 Kč měsíčně (při ostatní nemajetnosti) a nebyly by zde jiné okolnosti modifikující konkrétní možnosti stěžovatele si opatřit i jiné finanční prostředky, nelze nevidět při úvaze o použití této částky vázanost příspěvku na živobytí v částce 3126 Kč měsíčně na zabezpečení výživy stěžovatele a ostatních základních osobních potřeb a doplatku na bydlení v částce 2900 Kč měsíčně na použití ve prospěch stěžovatele k úhradě odůvodněných nákladů na bydlení (nikoliv tedy k úhradě soudního poplatku, jehož zaplacení si nelze z těchto prostředků ani představit, vzhledem k výši uvedených příjmů). V tom*

případě by potom byla velmi problematická úvaha krajského soudu, že výše soudního poplatku 2000 Kč se nejeví natolik nepřiměřená ve srovnání s částkou, s níž může stěžovatel disponovat, aby ji nebylo možné v této jedné věci uhradit."

Nyní rozhodující senát s výše uvedenými závěry plně souhlasí. Krajský soud však svůj závěr, že soudní poplatek se nejeví natolik nepřiměřený vzhledem k disponibilnímu příjmu stěžovatele, vyslovil pouze nad rámec potřebného odůvodnění, když za okolnost, jež sama o sobě postačovala k zamítnutí návrhu na osvobození od soudních poplatků, považoval, že stěžovatel neprokázal naplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků. Nesprávný názor krajského soudu tak neměl vliv na výrok napadeného usnesení a z tohoto důvodu neovlivnil ani výrok tohoto rozhodnutí o kasační stížnosti

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V tomto řízení je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, který byl vysloven v odůvodnění tohoto rozsudku.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. září 2011

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu